

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wstęp	13
Rozdział 1	
Nazwa i przedmiot prawa konstytucyjnego	15
1. Nazwa	15
2. Przedmiot prawa konstytucyjnego i jego miejsce w systemie prawa	16
Rozdział 2	
Przekształcenia w polskim prawie konstytucyjnym	18
1. Prowizorium konstytucyjne 1918–1921	18
2. Konstytucja marcowa	19
3. Konstytucja kwietniowa	21
4. Prowizorium konstytucyjne 1944–1952	23
5. Konstytucja PRL	25
6. Prowizorium konstytucyjne 1992–1997	27
Rozdział 3	
Konstytucja i pozostałe źródła prawa	29
1. Pojęcie źródeł prawa	29
2. Pojęcie konstytucji i jej rodzaje	32
3. Geneza konstytucji pisanej	33
4. Cechy szczególne konstytucji	34
5. Funkcje konstytucji	38
6. Obowiązki konstytucji	39
7. Ustawa konstytucyjna	40
8. Ustawa	41
9. Ratyfikowana umowa międzynarodowa	43
10. Rozporządzenie z mocą ustawy	45
11. Rozporządzenie	49
12. Akty prawa miejscowego	50
13. Akty prawa wewnętrznego	50
14. Zwyczajowe prawo konstytucyjne, zwyczaj konstytucyjny, precedens konstytucyjny	51

Rozdział 4

Symbole i stolica państwa	52
1. Godło	52
2. Barwy	53
3. Hymn	54
4. Stolica	55

Rozdział 5

Zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej	56
1. Pojęcie zasad ustroju	56
2. Zasada republikańskiej formy rządów	57
3. Zasada demokratycznego państwa prawnego	57
4. Zasada jednolitości państwa (państwa unitarnego)	61
5. Zasada suwerenności narodu	62
6. Zasada przedstawicielstwa (reprezentacji)	63
7. Zasada podziału władzy i równowagi władz	63
8. Zasada systemu rządów parlamentarno-gabinetowych	65
9. Zasada pluralizmu politycznego	67
10. Zasada pomocniczości (subsydiarności)	70
11. Zasada decentralizacji władzy publicznej i samorządu terytorialnego	71
12. Zasada społecznej gospodarki rynkowej	73

Rozdział 6

Wolności i prawa człowieka i obywatela	76
1. Geneza koncepcji i katalogu praw człowieka	76
2. Współczesne koncepcje praw człowieka	79
3. Polska regulacja konstytucyjna wolności i praw	82
4. Kategorie wolności i praw	84
5. Podmiot wolności i praw	86
6. Zasady ogólne dotyczące wolności i praw	89
6.1. Zasada godności ludzkiej jako źródła wolności i praw	89
6.2. Zasada wolności	90
6.3. Zasada równości	91
6.4. Zasada proporcjonalności – granice dopuszczalnej ingerencji w sferę praw i wolności	92
7. Katalog konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela	94
7.1. Wolności i prawa osobiste	94
7.2. Wolności i prawa polityczne	97
7.3. Wolności oraz prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne	99
8. Środki ochrony wolności i praw	101
9. Konstytucyjne obowiązki jednostki	103

Rozdział 7

Formy demokracji bezpośredniej	105
1. Pojęcie demokracji bezpośredniej i jej formy	105
2. Referendum i jego rodzaje	106

3. Referendum ogólnokrajowe	107
4. Referendum lokalne	110
5. Inicjatywa ludowa i jej rodzaje	112
6. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza	112
7. Inne formy inicjatywy obywatelskiej	114

Rozdział 8

System wyborczy do Sejmu i Senatu	115
1. Istota wyborów i ich funkcje	115
2. Pojęcia „system wyborów” i „prawo wyborcze”	116
3. Zasady prawa wyborczego	117
4. Organizacja wyborów do Sejmu i do Senatu	121
5. Zgłaszanie list kandydatów w wyborach do Sejmu i kandydatów w wyborach do Senatu	124
6. Kampania wyborcza	125
7. Głosowanie oraz ustalenie wyników głosowania i wyborów	127
8. Stwierdzenie ważności wyborów	130
9. Wygaśnięcie mandatu i uzupełnienie składu Sejmu i Senatu	131

Rozdział 9

Sejm i Senat	132
1. Pozycja ustrojowa Sejmu i Senatu	132
2. Kadencja Sejmu i Senatu	134
3. Status prawny posła i senatora	135
4. Podstawowe uprawnienia i obowiązki posłów i senatorów	139
5. Podstawowe zasady funkcjonowania Sejmu i Senatu	142
6. Organizacja wewnętrzna Sejmu i Senatu	144
7. Kompetencje Sejmu i Senatu	150
8. Funkcja ustrojodawcza	152
9. Funkcja ustawodawcza	155
9.1. Przygotowanie projektu i inicjatywa ustawodawcza	156
9.2. Prace w Sejmie nad projektem ustawy	157
9.3. Prace w Senacie nad ustawami uchwalonymi przez Sejm	160
9.4. Postępowanie w Sejmie w sprawie propozycji Senatu	161
9.5. Przekazanie ustawy Prezydentowi	162
9.6. Rozpatrzenie przez Sejm weta prezydenckiego	163
9.7. Usunięcie niezgodności ustawy z Konstytucją	164
9.8. Podpisanie ustawy i zarządzenie jej ogłoszenia	165
10. Szczególne procedury ustawodawcze	165
11. Podejmowanie uchwał przez Sejm i Senat	167
12. Określanie zasadniczych kierunków polityki państwa	170
13. Funkcja kreacyjna	171
14. Funkcja kontrolna	172
15. Zgromadzenie Narodowe	176

Rozdział 10

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	178
1. Pozycja ustrojowa	178
2. Tryb wyboru i kadencja	181
3. Kompetencje	183
3.1. Uprawnienia w zakresie spraw zagranicznych	184
3.2. Uprawnienia określające związki z parlamentem	185
3.3. Uprawnienia określające związki z rządem	187
3.4. Uprawnienia określające związki z władzą sądowniczą	188
3.5. Wydawanie aktów prawnych	189
3.6. Uprawnienia w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa	189
3.7. Pozostałe uprawnienia	190
4. Aparat pomocniczy	192

Rozdział 11

Rada Ministrów	193
1. Charakter Rady Ministrów	193
2. Skład i struktura Rady Ministrów	196
3. Powołanie Rady Ministrów	199
4. Kompetencje Rady Ministrów	202
5. Odpowiedzialność Rady Ministrów i jej członków	204

Rozdział 12

Wymiar sprawiedliwości	207
1. Pojęcia wymiaru sprawiedliwości i władzy sądowniczej	207
2. Tradycje polskiego wymiaru sprawiedliwości	208
3. Konstytucyjne zasady działania wymiaru sprawiedliwości	209
4. Niezależność sądów	211
5. Niezawisłość sędziowska	212
6. Rodzaje i struktura sądów	214
6.1. Sądy powszechne	215
6.2. Sąd Najwyższy	216
6.3. Sądy administracyjne	217
6.4. Sądy wojskowe	218
7. Krajowa Rada Sądownictwa	219

Rozdział 13

Trybunał Konstytucyjny	221
1. Geneza Trybunału Konstytucyjnego w Polsce	221
2. Skład Trybunału Konstytucyjnego i status prawny sędziego	222
3. Organizacja wewnętrzna Trybunału Konstytucyjnego	224
4. Kompetencje Trybunału Konstytucyjnego	226
5. Kontrola norm (funkcja orzecznicza)	228
6. Orzekanie w sprawach skarg konstytucyjnych	233
7. Skutki prawne orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego	235

Rozdział 14	
Trybunał Stanu	237
1. Organizacja	237
2. Podmioty ponoszące odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu	238
3. Zakres przedmiotowy odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu	238
4. Postępowanie w sprawie pociągnięcia do odpowiedzialności konstytucyjnej	240
Rozdział 15	
Najwyższa Izba Kontroli	243
1. Pojęcie kontroli i jej rodzaje	243
2. Ewolucja kontroli państwowej w Polsce	245
3. Pozycja ustrojowo-prawna Najwyższej Izby Kontroli pod rządami ustawy z 1994 r.	246
4. Zadania Najwyższej Izby Kontroli	247
5. Struktura organizacyjna	250
6. Postępowanie kontrolne i pokontrolne	251
Rozdział 16	
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	254
1. Pozycja ustrojowa	254
2. Skład i organizacja	257
3. Zadania i kompetencje	258
Rozdział 17	
Rzecznik Praw Obywatelskich	260
1. Geneza instytucji	260
2. Pozycja ustrojowa	261
3. Sposób powołania	263
4. Zakres zadań	264
5. Tryb i formy działania	266
6. Aparat pomocniczy	268
Rozdział 18	
Rzecznik Praw Dziecka	270
1. Pozycja ustrojowa	270
2. Sposób powoływania i kadencja	271
3. Zakres zadań	272
4. Tryb i formy działania	273
5. Aparat pomocniczy	275
Rozdział 19	
Finanse publiczne	276
Rozdział 20	
Samorząd terytorialny	280
1. Pojęcie samorządu	280

2.	Samorząd terytorialny w II Rzeczypospolitej	280
3.	Wybory do organów samorządu terytorialnego	283
4.	Istota samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej	286
5.	Organy samorządu terytorialnego	290
6.	Nadzór nad działalnością komunalną	292
Rozdział 21		
Stany nadzwyczajne w państwie		295
1.	Pojęcie stanu nadzwyczajnego	295
2.	Stan wojenny	297
3.	Stan wyjątkowy	300
4.	Stan klęski żywiołowej	300
Rozdział 22		
Polska w Unii Europejskiej		302
1.	Droga do członkostwa	302
2.	Unia Europejska – zagadnienia instytucjonalne	302
3.	Konstytucyjne podstawy członkostwa	306
4.	Prawo Unii Europejskiej w Konstytucji	307
5.	Polskie organy władzy publicznej a Unia Europejska	308
Wykaz literatury		315